Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [PAOLO MENGOZZI]
SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 17. jūlijā[1]

Lieta C-416/13

Mario Vital Pérez
pret
Ayuntamiento de Oviedo

(Juzgado Contencioso-Administrativo nº 4 de Oviedo (Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Vienlīdzīga attieksme nodarbinātības un profesijas jomā — Diskriminācijas vecuma dēļ aizliegums — Direktīva 2000/78 — Maksimālais 30 gadu vecuma ierobežojums, līdz kuram ir iespējams piedalīties konkursā, lai stātos darbā pašvaldības policijas darbinieka amatā — Attaisnojumi

I – **Ievads**

1. Direktīvas 2000/78[2] (turpmāk tekstā – "direktīva") mērķis ir izveidot kopēju sistēmu, lai nodarbinātības un profesijas jomā cīnītos pret diskrimināciju kāda direktīvas 1. pantā minēta iemesla dēļ. Šī tiesību akta mērķis ir panākt, lai dalībvalstīs efektīvi darbotos vienlīdzīgas attieksmes princips.

2. Vecums saskaņā ar EKL 13. pantā noteikto ir iekļauts direktīvas[3] 1. pantā minēto diskriminējošo iemeslu skaitā, un faktiski tieši tiesvedībās par šā faktora piemērošanu Tiesa ir pieņēmusi visvairāk spriedumu. Būdams nostiprināts vispārējs Kopienu tiesību princips, kas piemērots spriedumā *Mangold*[4], aizliegums diskriminēt vecuma dēļ ir kodificēts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. panta 1. punktā, kas tādējādi ir atsauces parametrs, pamatojoties uz kuru ir jāinterpretē direktīvas normas.

3. Direktīvā, lai gan tā aizliedz jebkuru diskrimināciju nodarbinātības jomā tieši vai netieši saistībā ar vecumu, ir paredzēts zināms skaits izņēmumu, kad to var nepiemērot, un daži no šiem izņēmumiem ir kopīgi ar citiem 1. pantā paredzētiem diskriminējošiem iemesliem. Tā tas konkrēti ir saistībā ar 4. panta 1. punktu - par ko ir prejudiciālā jautājuma, par ko būs šis nolēmums, pirmā daļa –, pamatojoties uz kuru dalībvalstis, ievērojot zināmus nosacījumus, var paredzēt, ka atšķirīga attieksme, kuras pamatā ir īpašība, kas saistīta ar kādu no direktīvā aplūkotajiem iemesliem, neveido diskrimināciju, ja attiecīgo profesionālo darbību būtības dēļ vai konteksta, kurā tās veic, dēļ minētā īpašība ir būtiska un izšķiroša prasība šādas darbības veikšanai. Citi izņēmumi savukārt attiecas uz vecumu kā diskriminācijas iemeslu. Direktīvas 3. panta 4. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var

1 — Oriģinālvaloda – itāļu.

2 — **Padomes 2000. gada 27. novembra** Direktīva 2000/**78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju** (OV L 303, 16. lpp.).

3 — Aizsardzības pret diskrimināciju vecuma dēļ izcelsme ir meklējama ASV 1965. gada *Employment Age Discrimination Act*, un sākotnēji tās mērķis bija aizsargāt gados vecākus darbiniekus (kas ir pārsnieguši 40 gadu vecumu). Vecums nav to iemeslu skaitā, kas ir uzskaitīti Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECPAK) 14. pantā, tomēr Strasbūras Tiesa precizēja, ka tas ir ietverts vārdkopā "vai cita stāvokļa", kas minēta šajā normā (2010. gada 10. jūnija spriedums *Schwizgebel* pret Šveici (prasības pieteikums Nr. 25762/07)).

4 — Spriedums *Mangold* (C-144/04, EU:C:2005:709, 75. punkts).

paredzēt, ka šo direktīvu, ciktāl tā attiecas uz diskrimināciju invaliditātes vai vecuma dēļ, nepiemēro bruņotajiem spēkiem, savukārt 6. pantā - par ko ir prejudiciālā jautājuma, par ko būs šis nolēmums, otrā daļa – ir noteikts atkāpes režīms, kas ar zināmiem nosacījumiem atļauj attaisnot atšķirīgu attieksmi vecuma dēļ, kura izriet no dalībvalstu pasākumiem sociālās politikas jomā.

4. Tātad direktīvā ir paredzēts īpašs režīms atšķirīgai attieksmei, kas tieši vai netieši ir pamatota ar vecuma kritēriju. Šādu režīmu var daļēji izskaidrot ar faktu, ka vecums principā netiek uzskatīts par "aizdomīgu" iemeslu līdzīgi rasei vai dzimumam un vecuma faktoram nav ar tiem kopīgas senas diskriminācijas vēstures [5], daļēji – ar faktu, ka tas ir riska faktors, kura piemērojamība un robežas nav viegli nosakāmas [6].

5. Vecuma kā diskriminējoša iemesla specifiskums direktīvas sistēmā ir viens no iemesliem, ar ko ir pamatoti daudzi interpretācijas jautājumi, kurus Tiesai ir uzdevušas valsts tiesas un kuros lielākoties lūgti skaidrojumi tam, kāda piemērojamība ir izņēmumiem no diskriminācijas aizlieguma, pamatojoties uz minēto iemeslu. *Juzgado Contencioso-Administrativo nº 4 de Oviedo* [Ovjedo Administratīvās tiesas] (Spānija) uzdotais prejudiciālais jautājums, par ko ir jāsniedz šis nolēmums, iekļaujas tādā kontekstā.

II – **Pamatlieta un prejudiciālais jautājums**

6. Tiesvedībā, saistībā ar kuru uzdots prejudiciālais jautājums, lietas dalībnieki ir *Vital Pérez* un Ovjedo pašvaldība, un šajā tiesvedībā pirmais ir cēlis prasību par Ovjedo pašvaldības domes 2013. gada 7. marta lēmumu, kurā tika apstiprinātas nolikuma prasības un īpašie nosacījumi atlases konkursam 15 pašvaldības policijas darbinieku amata vietu aizpildīšanai. Precīzāk, prasība ir vērsta pret konkursa nolikuma 3.2. punktu, saskaņā ar kuru pretendenti nedrīkst būt vecāki par 30 gadiem.

7. *Vital Pérez* apgalvo, ka ar šādu prasību, kas viņu nepamatoti izslēdz no konkursa, tiekot pārkāptas viņa pamattiesības līdztiesīgi strādāt valsts amatos un pildīt to funkcijas, kuras izriet gan no Spānijas Konstitūcijas, gan no direktīvas. Iebildumā pret prasību Ovjedo pašvaldība apgalvo, pirmkārt, ka konkursa nolikums atbilst noteikumiem, kuri ir paredzēti Astūrijas firstistes autonomās kopienas Likumā Nr. 2/2007 (turpmāk tekstā – "Likums Nr. 2/2007"), kura 32. pantā ir prasīts, lai pretendenti uz jebkuras kategorijas amatu pašvaldības policijas dienestā nebūtu vecāki par 30 gadiem, un, otrkārt, ka spriedumā *Wolf* [7] Tiesa jau ir spriedusi par labu šādam vecuma ierobežojumam līdzīgā gadījumā.

8. Apšaubot apstrīdētā vecuma ierobežojuma likumību un uzskatot par nepieciešamu interpretēt attiecīgās direktīvas normas, lai izspriestu lietu, *Juzgado Contencioso-Administrativo nº 4 de Oviedo* uzdeva Tiesai šādu jautājumu:

"Vai [..] Direktīvas [..] 2. panta 2. punktam, 4. panta 1. punktam un 6. panta 1. punkta c) apakšpunktam un [..] Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. panta 1. punktam, kuros ir aizliegta jebkāda diskriminācija vecuma dēļ, ir pretrunā tas, ka pašvaldības konkursā, nepārprotami pamatojoties uz kādas dalībvalsts reģionālo likumu, tiek noteikts, ka maksimālais vecums, līdz kuram ir iespējams stāties darbā pašvaldības policijas darbinieka amatā, ir 30 gadi?"

5 — Slavenajā 1967. gada spriedumā *Massachusetts Board of Retirement* pret *Murgia* (427 U.S. 307) ASV Augstākā tiesa noliedza, ka diferenciācija atkarībā no vecuma veidotu "aizdomīgu klasifikāciju", šādi definējot minēto jēdzienu: "a suspect class is one saddled with such disabilities, or subjected to such a history of purposeful unequal treatment, or relegated to such a position of political powerlessness as to command extraordinary protection from the majoritarian political process".

6 — Salīdzinot diskriminācijas dzimuma dēļ un diskriminācijas vecuma dēļ raksturu, savos secinājumos lietā *Lindorfer*/Padome (C-227/04 P, EU:C:2005:656) ģenerāladvokāts F. DŽ. Džeikobss [*F. G. Jacobs*] norādīja: "sex is essentially a binary criterion, whereas age is a point on a scale. Sex discrimination based on actuarial tables is thus an extremely crude form of discrimination, involving very sweeping generalisations, whereas age discrimination may be graduated and may rely on more subtle generalizations" (84. punkts) [Dzimums būtībā ir binārs kritērijs, kur[pretī] vecums ir viens skalas punkts. Diskriminācija dzimuma dēļ, kas pamatota uz aktuāro vērtību tabulām, tādējādi ir ļoti rupjš diskriminācijas veids, kas saistīts ar ļoti plašiem vispārinājumiem, turpretim diskriminācija vecuma dēļ var tikt sadalīta sīkāk un var būt saistīta ar vēl slēptākiem vispārinājumiem].

7 — C-229/08, EU:C:2010:3.

III – **Juridiskais vērtējums**

9. Nav šaubu, ka konkrētais gadījums, kas tiek aplūkots pamattiesvedībā, ietilpst direktīvas piemērošanas jomā. Šo direktīvu atbilstīgi 3. panta 1. punkta a) apakšpunktam piemēro, nepārsniedzot Savienības kompetenci, "visām personām gan valsts, gan privātajā sektorā, tostarp valsts iestādēs, attiecībā uz [..] nosacījumiem darba, pašnodarbinātības un profesijas iegūšanai, to skaitā atlases kritērijiem un darbā pieņemšanas nosacījumiem, lai kāda būtu darbības nozare, un visos profesionālās hierarhijas līmeņos". Nosakot, ka pretendenti uz jebkuras kategorijas darbu pašvaldības policijas dienestā nedrīkst būt vecāki par 30 gadiem, Likuma Nr. 2/2007 32. pants nosaka tiesību normas strādāšanai valsts amatos saskaņā ar iepriekš minēto direktīvas normu [8].

10. Tāpat nav apšaubāms, ka konkrētais likums paredz atšķirīgu attieksmi atkarībā no vecuma. Šajā ziņā atgādinu, ka saskaņā ar direktīvas 2. panta 1. punktu šajā direktīvā "vienlīdzīgas attieksmes princips" nozīmē, ka nav ne tiešas, ne netiešas diskriminācijas, kuras pamatā ir jebkurš šīs direktīvas 1. pantā minēts iemesls. Tās pašas direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka 1. punkta piemērošanas nolūkā uzskata, ka tiešā diskriminācija notiek tad, ja salīdzināmā situācijā pret vienu personu izturas [..] sliktāk nekā pret citu personu jebkura 1. punktā minēta iemesla dēļ [9]. Likuma Nr. 2/2007 32. panta piemērošana nozīmē, ka pret vienām personām izturas sliktāk nekā pret citām personām, kas atrodas salīdzināmā situācijā, tikai tāpēc vien, ka tās ir pārsniegušas 30 gadu vecumu. Tādējādi minētā norma ievieš atšķirīgu attieksmi, kas ir tieši pamatota ar vecumu, direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē [10].

11. Vienīgais jautājums, kas tiek uzdots pamattiesvedībā un par kuru iesniedzējtiesa lūdz Tiesas interpretāciju, tātad ir, vai minētā atšķirīgā attieksme ir tieša diskriminācija direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē vai arī to var ietilpināt kādā no izņēmumiem, kas ir minēti tās pašas direktīvas 4. panta 1. punktā un 6. panta 1. punktā?

A – *Par direktīvas 4. panta 1. punkta interpretāciju*

12. Saskaņā ar direktīvas 4. panta, kura nosaukums ir "Prasības attiecībā uz profesiju", 1. punktu dalībvalstis "var paredzēt, ka dažāda attieksme, kuras pamatā ir īpašība, kas saistīta ar jebkuru no [šīs direktīvas] 1. pantā minētajiem iemesliem, neveido diskrimināciju, ja attiecīgo profesionālo darbību *būtības dēļ* vai tajā sakarā, kurā tās veic, no šādas īpašības izriet *īsta un izšķirīga prasība attiecībā uz profesiju*, ar noteikumu, ka *mērķis ir likumīgs* un *prasība ir proporcionāla*" [11].

13. Spānijas, Itālijas, Vācijas un Francijas valdības uzskata, ka vecuma ierobežojums, par kuru notiek strīds pamattiesvedībā, ir attaisnots, ievērojot minēto normu, jo, lai veiktu dažus pašvaldības policijas dienestam uzticētos uzdevumus, tā darbiniekiem ir jābūt ar īpaši augstām fiziskām spējām – katrā ziņā lielākām par normu –, kādas piemīt tikai jaunākām personām. Nosakot šādu ierobežojumu, tiktu ievērots mērķis nodrošināt pašvaldības policijas darbinieku operativitāti un pienācīgu darbību, nodrošinot, ka darbā jaunpieņemtie darbinieki ir spējīgi relatīvi ilgā savas karjeras laikā veikt fiziski smagus uzdevumus. Taču apstrīdētā vecuma ierobežojuma likumību apšauba gan iesniedzējtiesa, gan prasītājs pamatlietā un Komisija.

8 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Wolf* (EU:C:2010:3, 27. punkts).

9 — Skat. spriedumus *Palacios de la Villa* (C-411/05, EU:C:2007:604, 50. punkts), *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (C-388/07, EU:C:2009:128, 33. punkts) un *Wolf* (EU:C:2010:3, 28. punkts).

10 — Pēc analoģijas skat. spriedumu *Wolf* (EU:C:2010:3, 29. punkts).

11 — Izcēlums mans.

14. Kā Tiesa paskaidrojusi spriedumā *Wolf* – uz kuru atsaucas gan iesniedzējtiesa, gan – ar pretējiem argumentiem – visas lietā iestājušās puses –, direktīvas 4. panta 1. punktā dalībvalstīm ir atļauts atkāpties no vienlīdzīgas attieksmes principa, ja īpašība, kas ir saistīta ar iemeslu, kurš ir atšķirīgās attieksmes pamatā, nevis pats iemesls, ir būtiska un izšķiroša prasība attiecībā uz profesiju, ar noteikumu, ka mērķis ir likumīgs un prasība ir proporcionāla [12].

15. Minētajā spriedumā, kurā tiesvedības priekšmets bija maksimālais 30 gadu vecuma ierobežojums, ko kāda Vācijas federālā zeme bija noteikusi ugunsdzēsības tehniskā vidējā līmeņa dienesta ierēdņu pieņemšanai darbā, Tiesa ir precizējusi, pirmkārt, ka mērķis garantēt direktīvas preambulas 18. apsvērumā uzskaitīto dienestu, kuru starpā ir minēti arī policijas dienesti, operativitāti un pienācīgu darbību [13] ir uzskatāms par "likumīgu mērķi" saskaņā ar pašas direktīvas 4. panta 1. punktu [14].

16. Tāpēc konkrētajā gadījumā tiesiskais regulējums, kas tiek aplūkots pamattiesvedībā – pieņemot, ka atbilstīgi Spānijas valdības apgalvojumam ar šo regulējumu tik tiešām cenšas sasniegt šādu mērķi, bet par to ir jāpārliecinās iesniedzējtiesai [15] -, varētu tikt attaisnots, pamatojoties uz iepriekš minēto direktīvas normu, ja būtu izpildīti pārējie tajā paredzētie nosacījumi.

17. Otrkārt, Tiesa spriedumā *Wolf* (EU:C:2010:3, 29. punkts), pamatojoties uz Vācijas valdības sniegtajiem paskaidrojumiem, ir uzskatījusi, ka "īpaši augstu fizisko spēju" esamība ir būtiska un izšķiroša prasība attiecībā uz konkrēto profesiju direktīvas 4. panta 1. punkta izpratnē. Šajā ziņā Tiesa norādīja, ka pretēji darbam ugunsdzēsības tehniskā [un kontroles] dienesta vadībā ugunsdzēsības tehniskā vidējā līmeņa dienesta darbības galvenokārt raksturo fizisks darbs un šī dienesta darbinieki it īpaši piedalās ugunsgrēku dzēšanā, cilvēku glābšanā, darbos saistībā ar vides aizsardzību, dzīvnieku glābšanu un aizsardzību pret bīstamiem dzīvniekiem, kā arī atbalsta darbos [16].

18. Neesmu pārliecināts, ka tādu pašu secinājumu var izdarīt konkrētajā gadījumā attiecībā uz Astūrijas pašvaldības policijas darbiniekiem. Kā izriet no rīkojuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu, šādu darbinieku veiktās darbības attiecas uz dažādām operāciju jomām un ietver darbu gan "notikuma vietā", kā, piemēram, noziedzīgu nodarījumu izdarītāju apcietināšanu, kur, iespējams, jāpielieto fizisks spēks, gan uzdevumus, kur psiholoģiskā un fiziskā slodze ir mazāka, kā, piemēram, ceļu satiksmes regulēšanu [17]. Tātad Spānijas pašvaldības policijas dienesta darbinieku darbībām ir ievērojami plašāks un daudzveidīgāks diapazons nekā ugunsdzēsības tehniskā vidējā līmeņa dienesta darbībām, ko Tiesa ir skatījusi iepriekš minētajā spriedumā *Wolf*, jo šī dienesta darbiniekiem, kā izriet no minētā sprieduma, ir jāveic darbs galvenokārt vai pat tikai notikuma vietā, kam vajag augstu fizisko sagatavotību.

12 — EU:C:2010:3, 35. un 36. punkts.

13 — Direktīvas preambulas 18. apsvērumā ir precizēts, ka tā "neparedz, ka bruņotajos spēkos, policijā, cietumā vai avārijas dienestos būtu jāpieņem darbā vai jāsaglabā nodarbinātība personām, kam nav vajadzīgās spējas veikt uzdevumus, kuru izpildi no tām var prasīt saistībā ar likumīgo mērķi saglabāt šo dienestu operativitāti".

14 — EU:C:2010:3, 38. punkts.

15 — Par to mērķu identifikāciju, kuri var attaisnot atšķirīgu attieksmi uz direktīvas pamata, skat. turpmāk to, kas attiecas uz 6. panta 1. punktā minētās atkāpes piemērošanu.

16 — Spriedums *Wolf* (EU:C:2010:3, 40. punkts).

17 — Kā izriet no rīkojuma par prejudiciālā nolēmuma uzdošanu, [Astūrijas firstistes] Likuma 2/2007 18. panta 6. punktā ir šādi noteiktas darbinieku funkcijas: "palīdzība iedzīvotājiem, personu un mantas aizsardzība, noziedzīgu nodarījumu izdarītāju aizturēšana un apcietināšana, profilaktiska patrulēšana, ceļu satiksmes regulēšana un citi līdzīgi pienākumi, kurus tam nosaka priekšniecība". Savos apsvērumos Spānijas valdība citu starpā min [1986. gada] 13. marta *Ley Orgánica 2/86 de Fuerzas y Cuerpos de Seguridad* [Konstitutīvā likuma Nr. 2/86 par valsts drošības spēkiem un dienestiem] 53. panta 1. punktu, uz kura pamata pašvaldības policijai ir jāveic šādas funkcijas: a) aizsargāt vietējo kopienu iestādes un nodrošināt viņu telpu un iekārtu uzraudzību; b) nodrošināt kārtību, ceļa zīmju sistēmu un ceļu satiksmes regulēšanu pilsētas centrā atbilstīgi ceļu satiksmes noteikumiem; c) izrakstīt protokolus par ceļu satiksmes negadījumiem, kas notikuši pilsētas centrā; d) veikt administratīvo lietu policijas funkcijas attiecībā uz rīkojumiem, nolikumiem un citiem aktiem, ko pieņem pašvaldības savu kompetenču ietvaros; e) piedalīties kriminālizmeklēšanas departamenta funkciju veikšanā; f) sniegt palīdzību nelaimes gadījumu, katastrofu vai stihisku nelaimju gadījumos, piedaloties civilās aizsardzības plānu īstenošanā; g) veikt izmeklēšanu un veikt jebkuru pasākumu, lai novērstu pārkāpumu izdarīšanu; h) uzraudzīt publisko telpu un sadarboties ar Valsts drošības spēkiem un autonomo kopienu policiju, lai nodrošinātu demonstrāciju aizsardzību un kārtības uzturēšanu lielas ļaužu pulcēšanās laikā, kad viņu dalība tiek prasīta, un i) sadarboties privātu konfliktu atrisināšanā, kad viņu dalība tiek prasīta.

19. Treškārt, Tiesa uzskatīja, ka prasība par augstu fizisko spēju esamību, lai varētu veikt ugunsdzēsības tehniskā vidējā līmeņa dienestam uzticētos uzdevumus, ir saistīta ar vecumu. Tādēļ, pamatojoties uz [zinātniskiem] datiem, kuri izriet no Vācijas valdības pētījumiem darba un sporta medicīnas jomā un saskaņā ar kuriem elpošanas, muskulatūras un izturības spējas ar gadiem samazinās, Tiesa secināja, ka dažu minētajam dienestam uzticēto uzdevumu veikšanai – kā ugunsgrēku dzēšanai vai cilvēku glābšanai – vajag īpaši augstas fiziskās spējas un šādas darbības varētu veikt tikai gados jauni darbinieki vai katrā ziņā, pirmajā gadījumā, darbinieki līdz 45 gadu vecumam, otrajā – līdz 50 gadu vecumam.

20. Manuprāt, nav elementu, kas ļautu to pašu secināt konkrētajā gadījumā. No vienas puses, Spānijas valdības apsvērumos ietvertais apgalvojums, saskaņā ar kuru pašvaldības policijas dienesta darbiniekiem vajadzīgā fiziskā forma ir salīdzināma ar fizisko formu, kam jāpiemīt ugunsdzēsējiem, kuri piedalās ugunsgrēku dzēšanas un cilvēku glābšanas operācijās[18], kā to apgalvojusi Tiesa minētajā spriedumā *Wolf*, pamatojas uz vienkāršiem pieņēmumiem, kurus nepamato nekādi pierādījumi vai ziņas, kas dotu iespēju izanalizēt konkrēto dienestu īpašo situāciju. No otras puses, kā jau norādīts iepriekš, ņemot vērā rīkojumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu un Spānijas valdības apsvērumos ietverto informāciju, šķiet, ka, lai veiktu lielu daļu Spānijas pašvaldības policijas dienesta darbiniekiem uzticēto uzdevumu, nav vajadzīgas izcili augstas fiziskās spējas, savukārt no minētā sprieduma *Wolf* skaidri izriet, ka ugunsdzēsības tehniskā vidējā līmeņa dienesta darbinieku veikto darbību kopums vai katrā ziņā tās darbības, kas visvairāk raksturo minētā dienesta funkciju, prasīja šādas īpašības.

21. Vispārīgāk no iepriekš minētā izriet, ka konkrētajā gadījumā nav to apstākļu, kuru dēļ Tiesa ir spriedusi par labu konkrētajam vecuma ierobežojumam spriedumā lietā *Wolf*. Es tik tiešām neuzskatu par iespējamu secināt, pretēji Tiesas apgalvojumam minētajā spriedumā, ka "īpaši augstas fiziskās spējas" ir būtiska un izšķiroša prasība pašvaldības policijas darbinieka uzdevumu veikšanai, kas it īpaši aprakstīti rīkojumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu, arī paturot prātā Spānijas un Francijas valdību īpaši uzsvērto apstākli, ka šādu uzdevumu veikšanā var nākties izmantot ieročus. Turklāt, ja par vienu daļu pašvaldības policijas darbiniekiem uzticēto uzdevumu var uzskatīt, ka to veikšanai vajag noteiktas fiziskās spējas, tad uz Tiesai iesniegto elementu pamata, manuprāt, tomēr nevar secināt, ka minētās spējas ir nesaraujami saistītas ar noteiktu vecuma kategoriju un ka tās nepiemīt personām, kuras ir pārsniegušas zināmu vecuma robežu, kā Tiesa to secināja lietā *Wolf*.

22. No tā izriet – raugoties no viedokļa, ka apstrīdētais vecuma ierobežojums ir nepieciešama un tātad proporcionāla īpašība –, ka nav pat iespējams secināt, kā to izdarījusi Tiesa minētajā spriedumā *Wolf*, ka mērķis nodrošināt pašvaldības policijas darbinieku operativitāti un pienācīgu darbību prasa, lai tiktu nodrošināta līdzsvarota vecumu struktūra, kas savukārt liek pieņemt darbā tikai tādus darbiniekus, kuri ir jaunāki par 30 gadiem[19].

23. Aizvien no samērīguma viedokļa norādu, ka no rīkojuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu neizriet, ka [policijas dienesta] darbinieki, kuri ir pārsnieguši zināmu vecumu, tiktu automātiski norīkoti veikt fiziski vieglākus darbus vai tādus darbus, kuros nav jālieto ieroči, taču šajā rīkojumā ir minēts, ka valsts policijas vai dažu pašvaldības policiju aktīvā dienesta darbinieki, kuri sasnieguši 58 gadu vecumu – proti, tikai 7 gadus pirms pensionēšanās, kas noteikta 65 gadu vecumā –, var pēc savas ierosmes pāriet uz citu darbu (tā sauktais "segunda actividad" režīms).

18 — Analogi apgalvojumi ir atrodami Vācijas, Itālijas un – kaut arī ar lielākām niansēm – Francijas valdību apsvērumos.

19 — Atgādinu, ka spriedumā *Wolf* Tiesa uzsvēra, ka konkrētajā tiesību normā paredzētais vecuma ierobežojums esot atbilstošs, lai sasniegtu [izvirzīto] mērķi – proti, nodrošināt konkrētā dienesta operativitāti un pienācīgu darbību, un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai. Pēc Tiesas domām, tā kā ugunsgrēku dzēšanas un personu glābšanas pienākumus, kas ir jāveic ugunsdzēsības tehniskā vidējā līmeņa dienesta darbiniekiem, var veikt tikai gados jauni ierēdņi, varēja uzskatīt par nepieciešamu, lai lielākā daļa minēto darbinieku būtu spējīgi veikt šādus uzdevumus un tātad būtu jaunāki par 45 vai 50 gadiem. Pieņemot darbā vecākus darbiniekus, rastos situācija, kurā pārāk lielam skaitam darbinieku nevarētu uzticēt fiziski smagus uzdevumus un, katrā ziņā, viņi to nevarētu darīt pietiekami ilgā [savas karjeras] laikā.

24. Šādos apstākļos var uzskatīt, ka pašvaldības policijas darbinieka uzdevumu veikšanai vajadzīgo fizisko spēju esamību var pienācīgi novērtēt uz fizisku – turklāt īpaši stingru – pārbaudījumu pamata un uz apstrīdētajā konkursa nolikumā paredzēto ārstu atzinumu pamata un ka konkrētais vecuma ierobežojums līdz ar to nav nepieciešams.

25. Atgādinu, ka, tā kā 4. panta 1. punktā ir atļauta atkāpe no Savienības tiesību pamatprincipa, šī norma ir jāinterpretē šauri un, kā skaidri noteikts pašas direktīvas preambulas 23. apsvērumā, atkāpes iespēju var izmantot "stingri ierobežotos" gadījumos [20]. Manuprāt, konkrētajā gadījumā tādu nosacījumu nav.

26. Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, uzskatu, ka direktīvas 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāda valsts tiesību norma kā pamatlietā aplūkotā, saskaņā ar kuru tiek noteikts maksimālais 30 gadu vecums, līdz kuram ir iespējams piedalīties konkursā, lai stātos darbā pašvaldības policijas darbinieka amatā.

B – *Par direktīvas 6. panta 1. punkta interpretāciju*

27. Atgādinu, ka saskaņā ar direktīvas 6. panta 1. punktu "dalībvalstis var paredzēt, ka dažāda attieksme, kuras pamatā ir vecums, neveido diskrimināciju, ja attiecīgās valsts tiesību kontekstā *tā ir objektīvi un saprātīgi attaisnota ar likumīgu mērķi, tostarp likumīgu nodarbinātības politiku, darba tirgu un profesionālās izglītības mērķiem*, un ja šā mērķa sasniegšanas līdzekļi ir *atbilstīgi un vajadzīgi*" [21].

28. Šī tiesību norma iedibina atkāpes režīmu, ievērojot "specifiskumu", kas atzīts vecumam kā vienam no direktīvā aplūkotajiem diskriminācijas iemesliem [22]. Tajā it īpaši dalībvalstīm ļauts savās valsts tiesībās ieviest noteikumus, paredzot atšķirīgu attieksmi vecuma dēļ, kura citādi ietilptu *tiešās diskriminācijas* kategorijā šīs pašas direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē [23]. Tomēr šo iespēju "kā diskriminācijas aizlieguma principa izņēmumu [24] stingri ierobežo 6. panta 1. punktā paredzētie nosacījumi" [25].

29. Tātad būtu jānoskaidro, vai Spānijas tiesībās vecuma ierobežojuma noteikšana, par ko ir strīds pamattiesvedībā, atbilst likumīgam mērķim minētās tiesību normas izpratnē, kas var objektīvi un saprātīgi attaisnot atšķirīgo attieksmi, kas no tā izriet, un vai šāds ierobežojums veido atbilstīgu un vajadzīgu līdzekli minētā mērķa sasniegšanai.

20 — Šajā ziņā skat. spriedumu *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 62. punkts). Tehniski direktīvas 4. panta 1. punktā, tāpat kā nākamajā 6. pantā, nav paredzēta atkāpe vai izņēmums no diskriminācijas aizlieguma, bet ir atļauts pamatot atšķirīgu attieksmi, izslēdzot tās kā diskriminācijas klasificēšanu saskaņā ar tās pašas direktīvas 2. pantu. Skatoties pēc būtības, Tiesa tomēr skata šādas tiesību normas kā izņēmumus no vispārējā diskriminācijas aizlieguma.

21 — Izcēlums mans.

22 — Šis specifiskums esot atspoguļots direktīvas preambulas 25. apsvērumā, atbilstīgi kuram, lai gan vecuma diskriminācijas aizliegums ir nozīmīgs solis, lai sasniegtu nodarbinātības pamatnostādnēs izvirzītos mērķus, kas apstiprināti Eiropadomes 1999. gada 10. un 11. decembra sanāksmē Helsinkos, un veicinātu darbaspēka dažādību, "zināmos apstākļos atšķirīgu attieksmi saistībā ar vecumu var attaisnot, tādēļ ir vajadzīgi īpaši noteikumi, kas var mainīties atkarībā no situācijas dalībvalstīs", skat. spriedumu *Age Concern England* (EU:C:2009:128, 60. punkts).

23 — Spriedums *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 62. punkts).

24 — Pamatojoties uz minēto direktīvas 6. panta 1. punktu minētās tiesības tiek īstenotas "neatkarīgi no 2. panta 2. [punkta]" (no salīdzinājuma ar citu direktīvas valodu versijām izriet, ka [itāļu valodā] punkta sākumā lietotajai vārdkopai "fatto salvo" [neskarot] ir pieļaujoša nozīme un tāpēc tā drīzāk ir jālasa kā "nonostante" [neatkarīgi no]).

25 — Spriedums *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 62. punkts).

a) Izvirzīto mērķu identifikācija

30. Vispirms es norādu, ka nedz no rīkojuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu, nedz no Tiesai nodotajiem lietas materiāliem neizriet, ka tiesiskais regulējums, kas ir pamatā valsts tiesvedībā izskatāmajam konkursa nolikumam, konkrēti atsauktos uz direktīvas 6. panta 1. punktā norādītajiem mērķiem, lai attaisnotu apstrīdētā vecuma ierobežojuma noteikšanu. Šis apstāklis pats par sevi tomēr nav pietiekams, lai izslēgtu, ka šādu ierobežojumu tomēr var attaisnot saskaņā ar minēto tiesību normu [26]. Tiesa ir atzinusi, ka, ja attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā nav precizēts [tā mērķis], tad izvirzītos mērķus var secināt no "citi[em] attiecīgā regulējuma elementi[em], ņemot vērā tā vispārējo kontekstu" [27].

31. Ja Tiesa – nu jau saskaņā ar pastāvīgo judikatūru – atzīst, ka "konteksta elementu" vērtējums var aizstāt konkrētas norādes neesamību konkrētajā valsts tiesiskajā regulējumā, tad robežas, kurās var izmantot šādu vērtējumu, vēl nav visai skaidras. Dažos gadījumos Tiesa ir rūpīgi rekonstruējusi minētā tiesiskā regulējuma mērķus, pamatojoties uz norādēm, ko iesniegusi iesniedzējtiesa vai kas iekļautas lietas materiālos [28], taču citos tā ir tikai norādījusi uz attiecīgās dalībvalsts apsvērumiem, pat tad, ja mērķu, uz kuriem attiecas direktīvas 6. panta 1. punktā minētā atkāpe, izmantošana bija ļoti vāji pamatota [29]. Turklāt tā ir atzinusi dalībvalstīm iespēju izmantot un pierādīt atšķirīgus mērķus no tiem, ko ir identificējusi iesniedzējtiesa vai arī kas konkrēti norādīti valsts tiesiskajā regulējumā [30]. Visbeidzot, Tiesa savā juridiskajā vērtējumā nav izslēgusi iespēju paturēt prātā arī tos mērķus, kurus jau ir minējusi nevis attiecīgā dalībvalsts, bet gan lietā iestājušās dalībvalstis [31].

32. Šajā ziņā man šķiet lietderīgi atgādināt, ka direktīvas 6. panta 1. punktā ir paredzēta ierobežota atkāpes forma no diskriminācijas vecuma dēļ aizlieguma pamatprincipa, kur šāda diskriminācija ir attaisnota ar īpašiem sociālās politikas apsvērumiem, *kas ir raksturīgi kādai noteiktai dalībvalstij*.

33. Šādas atkāpes piemērošanai ir *priekšnoteikums*, proti, ka *tiek veikts īpašs valsts pasākums*, ar kuru cenšas sasniegt noteiktus mērķus. Ja šie mērķi nav konkrēti minēti, tiem ir jābūt vismaz skaidri secināmiem no paša pasākuma konteksta. Ja, kā to apgalvojusi Tiesa spriedumā *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128), direktīvā dalībvalstīm nav noteikts pienākums sagatavot precīzu sarakstu ar atšķirīgas attieksmes gadījumiem, kurus var attaisnot ar likumīgu mērķi minētā 6. panta 1. punkta izpratnē [32], gan tiesiskās noteiktības, gan juridiskās kontroles īstenošanas prasību dēļ vajag, lai dalībvalsts būtu skaidri identificējusi valsts tiesiskā regulējuma, ar kuru tiek ieviesta atkāpe no aizlieguma diskriminēt vecuma dēļ, mērķus un lai to likumīgais raksturs konkrētās tiesību normas izpratnē būtu pietiekami pierādīts.

34. No otras puses, pati Tiesa ir paskaidrojusi, ka "vispārēji apgalvojumi par nodarbinātības, darba tirgus vai profesionālās izglītības politikas pasākuma piemērotību vien nav pietiekami, lai pierādītu, ka šī pasākuma mērķis var pamatot atkāpi uz direktīvas 6. panta 1. punkta pamata" un ka šajā tiesību normā ir paredzēts dalībvalstu "pienākums [..] noteikt mērķi ar augstu tā likumības pierādāmības pakāpi" [33].

26 — Spriedums *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604, 56. punkts).

27 — Spriedumi *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604, 57. punkts), *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 45. punkts), *Petersen* (C-341/08, EU:C:2010:4, 40. punkts), *Georgiev* (apvienotās lietas C-250/09 un C-268/09, EU:C:2010:699, 40. punkts), *Rosenbladt* (C-45/09, EU:C:2010:601, 58. punkts), *Fuchs* un *Köhler* (apvienotās lietas C-159/10 un C-160/10, EU:C:2011:508, 39. punkts), kā arī Komisija/Ungārija (C-286/12, EU:C:2012:687, 56. punkts).

28 — Tāds gadījums ir spriedumā *Georgiev* (EU:C:2010:699).

29 — Turpat.

30 — Spriedums *Fuchs* un *Köhler* (EU:C:2011:508, 39.–46. punkts).

31 — Spriedums *Georgiev* (EU:C:2010:699, 43. un 44. punkts).

32 — EU:C:2009:128. Starp citu, ir jānorāda, ka šāds pienākums – attiecībā uz 4. panta 1. punktu – principā pastāv, direktīvas preambulas 23. apsvērumā nosakot, ka "ļoti retos gadījumos", kad atšķirīgu attieksmi vecuma dēļ var attaisnot, pamatojoties uz minēto tiesību normu, šādi gadījumi "būtu jāietver informācijā, ko dalībvalstis iesniedz Komisijai".

33 — Spriedums *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 51. un 65. punkts).

35. Iepriekš minētais izslēdz, ka varētu ņemt vērā tos mērķus, kuri atšķiras no konkrētajā pasākumā minētajiem vai kurus norādījusi iesniedzējtiesa – vienīgā, kurai piekrīt interpretēt piemērojamo valsts tiesisko regulējumu – un/vai kurus – arī ņemot vērā konkrētās dalībvalsts sniegtos precizējumus – var secināt no pasākuma konteksta.

36. Konkrētajā gadījumā, kā jau minēts iepriekš, likumā, ar kuru ievieš apstrīdēto vecuma ierobežojumu, nav precizēti šādas izvēles iemesli. Rīkojumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu ir ietverta tikai netieša atsauce uz nepieciešamību nodrošināt saprātīgu nodarbinātības laikposmu pirms pensionēšanās vai pirms pārejas uz tā dēvēto "segunda actividad", un valsts iesniegtajos lietas dokumentos nav citu elementu. Savukārt Spānijas valdība, atsaucoties uz ģenerāladvokāta Ī. Bota [*I. Bot*] secinājumiem minētajā lietā *Wolf*[34], norāda uz nodarbinātības politikas mērķiem, kas ir saistīti ar pašvaldības policijas dienesta vadību, it īpaši uz līdzsvarotu vecumu struktūras izveidi šajā dienestā, kas ļauj nodrošināt dažādu šim dienestam uzticēto uzdevumu izpildi. Šī valdība apgalvo arī to, ka tādu darbinieku pieņemšana darbā, kuri ir spējīgi veikt šādu uzdevumu kopumu pietiekami ilgu laiku pirms pensionēšanās vai pirms pārejas "segunda actividad", atbilst arī mērķim samazināt valsts izdevumus, jo ļauj retāk pieņemt darbā jaunus darbiniekus. Šāds mērķis saskanīgi ar valsts mērogā uzsākto valsts pārvaldes izdevumu samazināšanas politiku esot daļa no to pasākumu kopuma, kas tiek veikti Spānijas ekonomikas atveseļošanai.

37. Ievērojot iepriekš minēto un neskarot to, ka galu galā tieši valsts tiesa identificē mērķi, kuru cenšas sasniegt ar konkrēto tiesisko regulējumu[35], mērķi, kurus var pielīdzināt pamattiesvedībā apstrīdētajam pasākumam, pamatojoties uz Tiesas rīcībā esošajiem datiem, ir šādi: i) prasība nodrošināt saprātīgu nodarbinātības laikposmu pirms pensionēšanās, ii) līdzsvarotas vecumu struktūras izveidošana pašvaldības policijas dienestā, lai nodrošinātu tā pienācīgu darbību, un iii) darbā pieņemšanas politika, kas ļauj samazināt izdevumus.

38. Toties, manuprāt, nav jāņem vērā mērķi, ko ir minējušas Vācijas, Itālijas un Francijas valdības vai kas ir secināmi no to apsvērumiem un attiecas it īpaši uz prasībām saistībā ar profesionālo izglītību, ar jauniešu nodarbinātības veicināšanu un ar sabiedrības drošību – jo nešķiet, ka tos varētu attiecināt uz pamattiesvedībā apstrīdēto pasākumu. Līdz ar to savā juridiskajā vērtējumā es tomēr ņemšu vērā arī šos mērķus – gadījumam, ja Tiesa nepiekristu manis paustajai nostājai par šādu mērķu nesvarīgumu konkrētajā lietā.

b) Izvirzīto mērķu likumība

39. Nav šaubu, ka iespējamie sagatavotības nosacījumi, kas ir prasīti konkrētajam darbam, vai nepieciešamība nodrošināt saprātīgu nodarbinātības laikposmu pirms pensionēšanās veido likumīgus mērķus, kuri var attaisnot maksimālā vecuma noteikšanu pieņemšanai darbā (un tātad dalībai atlases konkursā, pēc kura iestāties darbā). Šādi mērķi ir konkrēti norādīti direktīvas 6. panta 1. punkta otrās daļas c) apakšpunktā.

40. Taču, manuprāt, nevar tikpat viennozīmīgi apgalvot, ka likumīgs mērķis minētās tiesību normas izpratnē ir tāds, kura nolūks ir noteikt līdzsvarotu vecumu struktūru, kas ļauj nodrošināt pašvaldības policijas darbinieku operativitāti un pienācīgu darbību.

34 — EU:C:2010:3.

35 — Spriedumi *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 47. punkts) un *Georgiev* (EU:C:2010:699, 47. un 48. punkts).

41. Šajā ziņā es atgādinu, ka, pēc Tiesas domām, mērķi, kurus var uzskatīt par "likumīgiem" minētā 6. panta 1. punkta izpratnē – un tātad arī piemērotiem, lai varētu tikt attaisnota atkāpe no diskriminācijas vecuma dēļ aizlieguma principa –, ir "sociālās politikas mērķi, tai skaitā mērķi, kas saistīti ar nodarbinātības, darba tirgus vai profesionālās izglītības politiku"[36].

42. Lai gan nevar noliegt, ka policijas dienesta pienācīga darbība – vai tas būtu valsts, vai pašvaldības līmenī – atbilst vispārējas intereses mērķim, šis mērķis neietilpst to skaitā, kuri, pamatojoties uz Tiesas judikatūru, ļauj dalībvalstīm atkāpties no aizlieguma diskriminēt vecuma dēļ direktīvas 6. panta 1. punkta izpratnē.

43. Tas, ka ne visi dalībvalstu izvirzītie vispārējas intereses mērķi ir vērā ņemami minētā 6. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā, skaidri izriet no sprieduma, ko pasludinājusi Tiesas virspalāta lietā *Prigge* u.c., kurā Tiesa, uzsvērusi, ka "šajā tiesību normā ietvertie likumīgie mērķi ir saistīti ar nodarbinātības politiku, darba tirgu un profesionālo izglītību", ir izslēgusi, ka minētajos mērķos būtu ietverts mērķis garantēt gaisa satiksmes drošību[37]. Ir taisnība, ka spriedumā *Fuchs* un *Köhler* (EU:C:2011:508), kas pieņemts nedaudz agrāk par iepriekš minēto spriedumu *Prigge* u.c. (EU:C:2011:573), Tiesa šķiet atzīstam, ka arī mērķis nodrošināt kvalitatīvu civildienestu, konkrētajā gadījumā tiesību aizsardzības iestādēs, var tikt ņemts vērā, lai piemērotu direktīvas 6. panta 1. punktā paredzēto atkāpi. No minētā sprieduma 50. un 53. punkta tomēr skaidri izriet, ka minētais mērķis ir ticis uzskatīts par būtisku tikai tiktāl, ciktāl tas attiecīgās dalībvalsts nodarbinātības un darba tirgus politikas apsvērumu kontekstā sakrita ar citiem mērķiem, piemēram, ar mērķi veicināt gados jaunu cilvēku nodarbinātību un paaugstināšanu amatā[38].

44. Tomēr, kā jau redzējām iepriekš, spriedumā *Wolf* Vācijas valdības pieminēto mērķi saglabāt ugunsdzēsības tehniskā vidējā līmeņa dienesta darbinieku operativitāti un pienācīgu darbību, kas ir analogs Spānijas valdības šajā tiesvedībā norādītajam, Tiesa skatīja tikai saistībā ar direktīvas 4. panta 1. punktā minēto atkāpi – lai gan iesniedzējtiesas uzdotie prejudiciālie jautājumi bija tikai par 6. panta 1. punktu. Pēc direktīvas preambulas 18. apsvēruma pieminēšanas, saskaņā ar kuru direktīva "neparedz, ka bruņotajos spēkos, policijā, cietumā vai avārijas dienestos būtu jāpieņem darbā vai jāsaglabā nodarbinātība personām, kam nav vajadzīgās spējas veikt uzdevumus, kuru izpildi no tām var prasīt saistībā ar likumīgo mērķi saglabāt šo dienestu operativitāti", minētā sprieduma 39. punktā Tiesa ir precizējusi, ka "vēlme nodrošināt profesionālu ugunsdzēsēju dienesta operativitāti un pienācīgu darbību ir uzskatāma par likumīgu mērķi Direktīvas 4. panta 1. [punkta] izpratnē". Tajā pašā ziņā spriedumā *Petersen*[39] ar veselības aizsardzību saistītie mērķi ir aplūkoti, ņemot vērā tikai direktīvas 2. panta 5. punktu, lai gan arī šajā gadījumā iesniedzējtiesa bija savu juridisko vērtējumu pamatojusi ar [direktīvas] 6. panta 1. punktu.

45. Tāpat arī, manuprāt, nevar uzskatīt, ka direktīvas 6. panta 1. punktā minētajos likumīgajos mērķos būtu iekļauti sabiedrības drošības mērķi, ko vispārīgi piemin dažas lietā iestājušās valdības, – vismaz ne tajos gadījumos, kad ar tiem nav saistīti minētajā tiesību normā aprakstītie tipveida sociālās politikas mērķi.

46. Analogus apsvērumus, manuprāt, var izdarīt arī attiecībā uz mērķi veicināt tādu darbā pieņemšanas politiku, kas ļauj samazināt izmaksas, un līdz ar to samazināt valsts sektora izdevumus, ko Spānijas valdība arī ir minējusi savos apsvērumos.

36 — Spriedumi *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 46. punkts), *Hütter* (C-88/08, EU:C:2009:381, 41. punkts), *Prigge* (C-447/09, EU:C:2011:573, 81. punkts).

37 — EU:C:2011:573, 82. punkts; šādu mērķi tomēr uzskata par likumīgu mērķi saskaņā ar direktīvas 4. panta 1. punktu (skat. sprieduma 68. un 69. punktu).

38 — EU:C:2011:508. To pašu var teikt par spriedumu *Georgiev* (EU:C:2010:699) attiecībā uz mērķi uzlabot universitātēs veiktā mācību un pētniecības darba kvalitāti; skat. arī spriedumu Komisija/Ungārija (EU:C:2012:687, 62. punkts).

39 — EU:C:2010:4.

47. Šajā ziņā es atgādinu Tiesas precizējumu, ka likumīgi mērķi, kas atļauj attaisnot atšķirīgu attieksmi vecuma dēļ saskaņā ar direktīvas 6. panta 1. punktu, "atšķiras no pilnībā individuāliem apsvērumiem, kas raksturīgi darba devēja situācijai, piemēram, izmaksu samazināšanai vai konkurētspējas uzlabošanai" [40].

48. Ir skaidrs, ka tad, ja darba devējs ir valsts pārvalde, izdevumu samazināšanas mērķis principā ir vispārējas intereses mērķis, līdzvērtīgi tiem, kas aplūkoti direktīvas 6. panta 1. punktā. Šis viens vienīgais apsvērums tomēr, manuprāt, nav pietiekams, lai varētu uzskatīt, ka minētais mērķis ietilpst minētās tiesību normas atļautajos likumīgajos mērķos. Ievērojot šo loģiku, ikviena atšķirīgā attieksme vecuma dēļ, kas ļauj samazināt valsts sektora izdevumus, būtu šā vienīgā iemesla dēļ attaisnojama uz direktīvas 6. panta 1. punkta pamata [41]. No tā izrietētu nepieļaujams izņēmuma no diskriminmāciju aizlieguma pamatprincipa paplašinājums, ko Kopienu likumdevējs kā tādu ir ielicis stingri noteiktos rāmjos, un Savienības tiesai tas jāinterpretē šauri.

49. Turklāt Tiesa šajā ziņā jau ir skaidri paudusi savu nostāju spriedumā *Fuchs* un *Köhler*. Tiesa apgalvoja, ka, ja "Savienības tiesībām nav pretrunā, ka dalībvalstis *vienlaikus ar* politiskajiem, sociālajiem un demogrāfiskajiem *apsvērumiem* ņem vērā arī budžeta apsvērumus", tas var notikt tiktāl, ciktāl minētās dalībvalstis[, šādi rīkojoties,] ievēro vispārējo diskriminācijas vecuma dēļ aizlieguma principu [42], un ka, "ja ar budžetu saistītie jautājumi var būt dalībvalsts sociālās politikas izvēles pamatā un ietekmēt pasākumu, kurus tā vēlas noteikt, raksturu un apmēru, šādi apsvērumi *paši par sevi nevar būt likumīgs mērķis*" direktīvas 6. panta 1. punkta nozīmē [43].

50. Kas attiecas konkrēti uz mērķi izveidot līdzsvarotu vecumu struktūru kādā noteiktā darbības jomā, atgādinu, ka Tiesa jau ir atzinusi šī mērķa likumīgo raksturu nolūkā piemērot izņēmumu, kas minēts direktīvas 6. panta 1. punktā, vienīgi tiktāl, ciktāl tiek veicināti nodarbinātības mērķi, konkrēti, it īpaši jauniešu darbā pieņemšanas veicināšana [44], lai sadalītu darbu paaudžu starpā [45]. Turklāt spriedumi, kuros Tiesa ir atzinusi tādu mērķu likumīgo raksturu, attiecās uz valsts līmeņa pasākumiem, kuri paredzēja darbinieku obligātu pensionēšanos, ja viņi ir sasnieguši pensionēšanās vecumu [46] vai viņu piespiedu pensionēšanos [47].

51. Konkrētajā gadījumā situācija acīmredzami ir atšķirīga – gan tāpēc, ka attiecas uz vecuma maksimālo robežu darbam konkrētajā profesijā un tātad skar plašāku personu loku, nevis tikai tos, kuru darba mūžs jau tuvojas noslēgumam, gan tāpēc, ka sadalījums starp vecuma grupām, ko Spānijas valdība nosaukusi par likumīgu mērķi, neatbilst mērķim veicināt jaunu darbinieku pieņemšanu darbā - un tātad nodarbinātību –, bet gan, gluži pretēji, to ierobežo, ar skaidru nolūku samazināt ar šo pieņemšanu darbā saistītās izmaksas.

52. No iepriekš minēto apsvērumu kopuma izriet, ka no iepriekš aplūkotajiem mērķiem tikai tos, kuri saistīti, no vienas puses, ar izglītības nosacījumiem un, no otras puses, ar vajadzību nodrošināt saprātīgu nodarbinātības laikposmu pirms pensionēšanās vai pirms pārejas pie "segunda actividad", var uzskatīt par "likumīgiem mērķiem" saskaņā ar direktīvas 6. panta 1. punktu.

40 — Skat. spriedumu *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 46. punkts).

41 — Atgādinu, ka lietā *Petersen* (EU:C:2010:4) mērķis kontrolēt valsts veselības aizsardzības sektora izdevumus, ko iesniedzējtiesa analizējusi, ievērojot direktīvas 6. panta 1. punktu, ir aplūkots, ņemot vērā pašas direktīvas 2. panta 5. punktu (skat. 45. punktu).

42 — *Fuchs* un *Köhler* (EU:C:2011:508, 73. punkts), izcēlums mans.

43 — *Fuchs* un *Köhler* (EU:C:2011:508, 74. punkts), izcēlums mans.

44 — Kopīgi, ja tas attiecas uz lietu, par personāla vadības optimizācijas mērķi un par mērķi novērst strīdus saistībā ar darbinieka piemērotību veikt savus pienākumus pēc noteikta vecuma sasniegšanas, skat. spriedumus *Fuchs* un *Köhler* (EU:C:2011:508, 68. punkts) un Komisija/Ungārija (EU:C:2012:687, 62. punkts).

45 — Skat. citu starpā spriedumu *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604, 53. punkts).

46 — Skat, piemēram, spriedumu *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604).

47 — Skat., piemēram, spriedumu *Fuchs* un *Köhler* (EU:C:2011:508).

c) Instrumentu nepieciešamība un piemērotība

53. Var uzskatīt, ka apstrīdēto vecuma ierobežojumu objektīvi un saprātīgi attaisno iepriekšējā punktā minētie mērķi, ja vien šāda ierobežojuma noteikšana nepārsniedz to, kas nepieciešams minēto izvirzīto mērķu sasniegšanai, un ierobežojums šiem mērķiem atbilst saskanīgi un sistemātiski [48].

54. Konkrētā pasākuma samērīguma vērtējums veido pamatu, uz kura balstās 6. panta 1. punktā paredzētās atkāpes izmantošanas likumības kontrole. Tāpēc tam ir jābūt precīzam, un šajā ziņā par pietiekamiem nevar uzskatīt vienkāršus vispārējus apgalvojumus, ko paudusi attiecīgā dalībvalsts par konkrētā pasākuma piemērotību, lai sasniegtu mērķus, ko tā izvirzījusi sociālās politikas jomā [49]. Kā Tiesa apgalvojusi spriedumā *Mangold* (EU:C:2005:709), samērīguma principa ievērošana nozīmē, ka, paredzot jebkāda veida atkāpi no individuālām tiesībām, cik vien iespējams tiek saskaņotas ar vienlīdzīgas attieksmes principu un izvirzīto mērķi saistītās prasības [50].

55. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, ja, pamatojoties uz pastāvīgo judikatūru, dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība to pasākumu izvēlē, ar kuriem īstenot sevis izvirzītos mērķus sociālās politikas un nodarbinātības jomā [51], Tiesa tomēr ir paskaidrojusi, ka šī rīcības brīvība nedrīkst traucēt īstenot diskriminācijas vecuma dēļ aizlieguma principu [52].

56. Principā valsts tiesai, ievērojot visus atbilstošos pierādījumus un iespēju konkrēto likumīgo sociālās politikas mērķi sasniegt citiem līdzekļiem, ir jāpārbauda, vai konkrētais līdzeklis, kas vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai, saskaņā ar direktīvas 6. panta 1. punkta formulējumu ir "atbilstīgs un vajadzīgs" [53]. Es tomēr norādu, ka, tā kā Tiesai ir uzdots prejudiciāls jautājums, Tiesa, lai sniegtu norādes iesniedzējtiesai, uz tās rīcībā esošo datu pamata izvērtēs konkrētā pasākuma samērīgumu, vietām sniedzot arī padziļinātu vērtējumu.

57. Konkrētajā gadījumā es uzskatu, ka apstrīdētais vecuma ierobežojums krietni pārsniedz to, ko var uzskatīt par nepieciešamu saistībā ar sagatavošanas prasībām, lai varētu strādāt par darbinieku pašvaldības policijas dienestā, kā arī, lai nodrošinātu, ka darbā jaunpieņemtā persona strādā dienestā saprātīgu laikposmu pirms pensionēšanās vai pirms pārejas uz "segunda actividad".

58. Attiecībā uz profesionālo izglītību - attaisnojums, ko, atgādinu, Francijas valdība ir minējusi savos apsvērumos, bet kura nav starp Astūrijas likumdevēja izvirzītajiem mērķiem – no lietai pievienotā konkrētā konkursa nolikuma izriet, ka pirms darba uzsākšanas dienestā pretendentiem, kuri ir izturējuši minēto konkursu, ir jāiziet "selektīvās sagatavošanas" periods, kura ilgumu nosaka pašvaldības policijas reģionālās skolas vai Ovjedo pašvaldība [54]. Šāds sagatavošanas laikposms – pat ja tas ilgtu vairāk par vienu vai diviem gadiem [55], manuprāt, nevarētu attaisnot to, ka iespēju strādāt konkrētajā darbā liedz nozīmīgai darbinieku kategorijai vecuma grupās, kas varbūt arī nav personu karjeras sākuma posms, taču nav arī tās vēlīna stadija. Turklāt darbiniekiem, kuri, kā prasītājs pamatlietā, atrodas vecuma grupā tuvu apstrīdētajai vecuma robežai, iespēju zaudējums pēc izslēgšanas no dalības konkursā var izrādīties vēl postošāks tiktāl, ciktāl minētie darbinieki vēl ir pārāk jauni, lai viņiem iestātos tiesības uz pensiju, un viņiem visdrīzāk ir arī jāuztur ģimene [56].

48 — Citu starpā skat. spriedumu *Georgiev* (EU:C:2010:699, 55. punkts).

49 — Šajā ziņā skat. spriedumu *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 51. punkts).

50 — EU:C:2005:709, 65. punkts.

51 — Skat. citu starpā spriedumu *Mangold* (EU:C:2005:709, 63. punkts).

52 — Spriedums *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 51. punkts).

53 — Spriedums *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 50. punkts).

54 — Konkursa nolikuma 7. punkts.

55 — Francija savos apsvērumos atsaucas uz šādu obligāto sagatavošanas periodu Francijas policijas darbiniekiem.

56 — Lai gan darbinieka, kuram obligāti bija jāpensionējas, situācija objektīvi atšķiras no situācijas, kurā atrodas pretendents uz darbu, es tomēr atgādinu, ka, vērtējot to valsts pasākumu samērīgumu, ar kuriem paredz vecuma ierobežojumu darba attiecību izbeigšanai, Tiesa ir uzskatījusi par būtisku, pat par izšķirīgu, to apstākli, ka ieinteresētās personas gūst ekonomisku kompensāciju, jo tām piešķir vecuma pensiju.

59. Analogi apsvērumi ir spēkā arī attiecībā uz mērķi nodrošināt, ka jaunpieņemtie darbinieki nostrādā saprātīgu dienesta laiku pirms pensionēšanās vai pirms pārejas uz "segunda actividad", uz kuru netieši atsaucas iesniedzējtiesa. Tā kā, pamatojoties uz minētās tiesas iesniegto informāciju, pašvaldības policijas darbinieku pensionēšanās vecums ir 65 gadi, vecums pārejai uz "segunda actividad" – 58 gadi, tad arī tādai personai, kura sāk strādāt konkrētajā profesijā pēc 30 gadu vecuma, it īpaši, ja šī persona – kā prasītājs pamattiesvedībā – atrodas vecuma grupā tuvu apstrīdētajai vecuma robežai, vēl būs normāla profesionāla karjera un šis darbinieks varēs nodrošināt saprātīgu dienesta laiku, tostarp operatīvākajos amatos, pirms viņam radīsies tiesības piekļūt "segunda actividad" režīmam vecuma dēļ vai pirms pensionēšanās vecuma sasniegšanas. Šajā ziņā es arī atgādinu, ka, lai pēc būtības varētu piedalīties konkrētajā konkursā saskaņā ar iekšējās mobilitātes shēmu, šajā konkursa nolikumā ir prasīts, lai pretendentam būtu palikuši vēl vismaz 15 gadi līdz pensionēšanās vecumam, kas paaugstina maksimālo robežu no 30 līdz 50 gadiem, ieviešot nekonsekvences elementu darbā pieņemšanas prasībās, kas tieši vai netieši saistītas ar vecumu [57].

60. Minētajos apstākļos apstrīdētais vecuma ierobežojums nešķiet proporcionāls aplūkotajiem mērķiem un tāpēc nevar uzskatīt, ka minētie mērķi to objektīvi un saprātīgi attaisno.

61. Pilnīgai ainai es piebilstu, ka nedz prasības saistībā ar sabiedrības drošību, nedz mērķis nodrošināt pašvaldības policijas dienesta darbinieku operativitāti, kā to apgalvo lietā iestājušās valdības, – pieņemot, ka šie mērķi ir Astūrijas likumdevēja izvirzīto mērķu skaitā un ka tos var uzskatīt par likumīgiem mērķiem 6. panta 1. punkta izpratnē –, manuprāt, nevar attaisnot apstrīdēto vecuma ierobežojumu uz minētās tiesību normas pamata.

62. Šajā ziņā es tikai norādu, ka atšķirīgā attieksme, kas izriet no šāda vecuma ierobežojuma noteikšanas, nešķiet katrā ziņā nepieciešama, lai nodrošinātu minēto mērķu sasniegšanu, kā to, cita starpā, pierāda tas, ka neviens šāda veida ierobežojums nav paredzēts, lai iestātos darbā Spānijas valsts policijas dienestā [58] un pašvaldības policijas dienestā kādā autonomajā kopienā, izņemot Astūriju, ka citu autonomo kopienu tiesību aktos ir paredzēts lielāks maksimālais vecums, vai tas, ka analogu vecuma ierobežojumu, kas bija paredzēts, lai varētu piedalīties konkursā uz valsts policijas inspektora mācekļa amatu, Spānijas Augstākā tiesa pasludināja par nelikumīgu [59], un, visbeidzot, tas, ka Astūrijas likumdevēji šobrīd debatē par tā ierobežojuma likumību, kas tiek apstrīdēts pamattiesvedībā.

63. Valsts un reģionālajā līmenī piemēroto risinājumu atšķirība ir tik liela, ka ne tikai liek apšaubīt konkrētā pasākuma vajadzību, bet pat rada nekonsekvenci pašas attiecīgās dalībvalsts tiesiskajā regulējumā. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts tiesiskais regulējums var nodrošināt izvirzītā mērķa sasniegšanu vienīgi tad, ja tas patiešām atbilst rūpēm to sasniegt saskanīgā un sistemātiskā veidā [60].

64. Protams, spriedumā *Fuchs* un *Köhler* Tiesa ir apgalvojusi, ka, sadalot kompetences starp kādas dalībvalsts – konkrēti, Vācijas Federatīvās Republikas – centrālajām un reģionālajām iestādēm, "apstāklis, ka kāda [..] federālā zeme grozījumus savā likumā [..] ir izdarījusi citā laika posmā nekā kāda cita [..] federālā zeme, pats par sevi nenozīmē, ka attiecīgajam tiesību aktam trūkst saskaņotības", un šādu grozījumu izdarīšanas temps dažādās teritoriālajās vienībās var atšķirties atkarībā no reģionālajām īpatnībām [61]. Konkrētajā gadījumā tomēr nešķiet, ka konkrētais vecuma ierobežojums būtu ticis saglabāts, ievērojot Astūrijas sociāli ekonomisko stāvokli. Gluži pretēji, iesniedzējtiesa, šķiet, izslēdz, ka minētā iemesla specifiskums varētu attaisnot risinājumu, kas atšķiras no tā, uz kuru Spānija orientējas gan centrālajā, gan vietējā mērogā.

57 — Šādu nekonsekvenci, manuprāt, var tikai daļēji attaisnot ar apsvērumu, ka personas, kuras var piedalīties konkursā saskaņā ar iekšējās mobilitātes shēmu, jau ir iekļautas pašvaldības policijas darbinieku amatu sarakstā.

58 — Kā Spānijas valdība to ir apstiprinājusi savā atbildē uz Tiesas uzdoto rakstveida jautājumu.

59 — Ar 2011. gada 21. marta spriedumu, kas minēts rīkojumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu.

60 — Skat. spriedumus *Hartlauer* (C-169/07, EU:C:2009:141, 55. punkts) un *Petersen* (EU:C:2010:4, 53. punkts).

61 — Spriedums *Fuchs* un *Köhler* (EU:C:2011:508, 95. un 96. punkts). Par konsekvences nozīmi it īpaši skat. spriedumu *Hartlauer* (C-169/07, EU:C:2009:141, 55. punkts).

d) Uz direktīvas 6. panta 1. punkta pamata veiktā juridiskā vērtējuma rezultāts

65. Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem un ņemot vērā Tiesas rīcībā esošo informāciju, uzskatu, ka atšķirīga attieksme vecuma dēļ, kas rodas apstrīdētajā konkursa nolikumā iekļautās maksimālā vecuma prasības dēļ, nevar tikt attaisnota, ievērojot direktīvas 6. panta 1. punktu.

IV – **Secinājumi**

66. Ievērojot visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Juzgado Contencioso-Administrativo nº 4 de Oviedo* uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvas 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, 4. panta 1. punkts un 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda valsts tiesību norma kā pamatlietā aplūkotā, saskaņā ar kuru tiek noteikts maksimālais 30 gadu vecuma ierobežojums, līdz kuram ir iespējams piedalīties konkursā, lai stātos darbā pašvaldības policijas darbinieka amatā.